

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejeman, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Občni zbor „Slovenije“.

Pri občnem zboru političnega društva „Slovenije“ 5. t. m. ob 7. zvečer se je zbralo več kot 70 družnikov. Skleneno je bilo z večino glasov, da se Slovenci udeležimo volitev v ljubljanski mestni odbor. — Kot politični komisar je fungiral g. svetovalec Perona.

Predsednik g. dr. Bleiweis: Na dnevnem redu so ljubljanske mestne volitve, katere so razpisane 17., 18. in 20. marca. Vprašanje je, ali se bode „Slovenija“ udeležila pri teh volitvah ali zopet, kakor zadnja leta, iz tehničnih vzrokov sklenila da ne volimo. Tudi letos se ne volijo vsi odborniki, zmirom še velja stari volilni red, vendar izrečem, da se društveni odbor ne bode ustavljal, ako društvo misli skleniti, da letos voli. (Dobro!). Okoliščine so nekoliko drugačne, kakor dosle; mesto je prosilo za posojilo; treba bode skrbnega gospodarstva, treba tudi kontrole od narodne strani, kaj se godi z izposojenim denarjem. Gospodom, ki dozdej edini vladajo, se ne more lahko prepuščati, da bi sami po svoje razpolagali. Vpraša se tedaj: ali se udeležimo volitev? in če se udeležimo, ali volimo v vseh volilnih razredih in katere kandidate stavimo? Končno izreče g. dr. Bleiweis, da on za svojo osebo bi ne mogel prevzeti nobene kandidature. — Prične se debata.

G. dr. Vošnjak poudarja, da je že pri lanskem občnem zboru „Slovenije“, ko je šlo za mestne volitve, govoril za udeležitev. Pasivni upor je opravičen v državopravnih vprašanjih, na domačih tleh pa treba na vse strani aktivnega postopanja. Škoda po ne-

udeležitvi je za nas Slovence dvojna. V materijalnem oziru vladajo naši protivniki, mi pa še enega moža nemamo v mestnem zastopu, kateri bi zagovarjal zadeve narodnih volilcev. Še hujši pa so politični nasledki. Ker je mestni zastop čisto nemšk in nemškutarsk, se vede pred svetom, kakor da bi po njem zastopana Ljubljana bila nemško mesto, sklepa enoglasno in iz mestne dvorane se ne sliši nobena slovenska beseda, katera bi dokazala, da v Ljubljani tudi Slovenci žive, da so oni velika večina v mestu. Volilni red je res neugoden in boriti se nam bode treba še več let, preden se dokopamo do večine v mestnem zboru. Mogoče, da letos samo tri svojih kandidatov spravimo v odbor; vendar je začetek storjen. Govornik tedaj nasvetuje, da „Slovenija“ sklene, pri mestnih volitvah udeležiti se; dalje, da se voli v vseh treh volilnih razredih. Ako sklenemo voliti, moramo dosledni biti ter si ne izbirati samo eden ali dva volilna razreda, v katerih upamo zmagati, ampak v volilni boj se moramo podati po vseh vrstah. Če prav zanaprej vemo, da v II. redu proti 200 c. kr. volilcem ne moremo prodreti, moramo vendar tudi tu pokazati, da imamo tudi v tem redu mnogo odličnih meščanov na naši strani. (Dobro!)

G. dr. Zarnik: Akoravno se je s konca vzdrževanje od volitev potrebno skazalo, pa so sedaj druge okoliščine. Čakali smo na ugodne politične razmere, na federalistično vlado, da bi se spremenil mestni volilni red. To se nij zgodilo. Zdaj se moramo samo na svoje moči zanašati. Kar se našega državnega postopanja tiče, je to vsa druga stvar; tam se moramo mi ravnati po veliki federalistični

stranki. Doma pa moramo mi sami gospodariti. Večina ljubljanskega mesta nij nemška, ampak slovenska. Če smo po umetnem volilnem redu v manjšini, je treba, da saj protestiramo v odboru proti nemškutarskim sklepom. S tem imamo velik upljiv na naše narodne volivce, kateri bi se sčasom po vednem neudeleževanju res demoralizirali v polit. smislu. Tudi Čehi so sprevideli, da doma ne smejo pasivni ostati in začenjajo v šolske svete voliti. Tedaj sem za udeležitev pri volitvah. Iz oportunističnih vzrokov pa bi svetoval, da bi za zdaj samo v 3. in 1. razredu volili, volitev v 2. razredu pa še opustili, ker tukaj vsled ogromnega števila uradnih volilcev nij upati zmage. — Kar se kandidatov tiče, naj se še enkrat občni zbor „Slovenije“ skliče, da postavi kandidate.

Dr. Costa vstane in govori proti voljenju in za daljšo pasivnost. Njegov govor in konec zбора prihodnjič priobčimo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V tem trenutju je *volilna reforma* že obravnana v državnem zboru in se začenja novo dejanje dvanajstletne politične borbe med ustavoverci in centralisti. „N. F. P.“ se obrača še enkrat do svojih čet v državnem zboru ter zahteva od njih, naj brez vse debate v 2. in 3. branji sprejmo predloženi načrt. Še enkrat skuša dokazati, da sme državni zbor deželne zbornice opletniti ob njihove pravice, ako bi deželni zbori tudi ne privolili. Končno pa reče: „Pa pustimo vprašanje kompetence. Volilna reforma je davno ponehala biti vprašanjem prava; ona je izključivo politično vprašanje, je vprašanje moči (Machtfrage). Ako se ustavoverni stranki posreči, da doseže gorko zaželeni cilj, in vo-

Listek.

Ivan Erazem Tatenbah.

Izviran historičen roman iz slovenske zgodovine.

(25. nadaljevanje.)

Devetnajsto poglavje.

Kmalu za Tatenbahom je enaka osoda zadela tudi ogerske in hrvatske zarotnike. Vse je bilo, posebno na Hrvatskem pripravljeno, da bi bil upor vsplamtil in velikansk zrastel, ko bi ne bil prežgodaj izdan in ko bi bili zarotniki sami med soboj bolj zanesljivi in bolj previdni.

Zrinjski je na Hrvatskem vojsko zbiral. Nabral je bil že 8000 mož. Računal je povse dobro, da ako brž ima prilično število izurjenih vojakov v roci, vstane vsa Hrvatska zanj, kakor požar se bode upor širil na sever, in dobljeno je vse.

Frankopan je delal v Primorju in v Zagrebu. V Zagreb je vrgel 200 svojih mož in imel na ta način glavno hrvatsko mesto

v roci. Isti dan 21. marca, ko je bil v Gradci Tatenbah zaprt, dobil je Frankopan od Zrinjskega pismo, v katerem ga že svari, naj pazi na cesarske regimente, sicer pa naj se požuri, kajti ako se vse ponesreči, bode kriva njegova (Frankopanova) in drugih zavznikov počasnost.

Posebno pa Zrinjski v tem pismu Frankopanu naroča, naj pazi na pisma, katere mu Vukovački iz Carigrada piše, ker ta pisma bi ga utegnila ob življenje spraviti. To je dokaz, da je Vukovački do zadnjega z vso odločnostjo delal in tudi druge k odločnosti vzbujal.

Ko je bil Tatenbah zaprt, in še ene dnij prej, poslali so bili iz Gradača cesarju nataučna poročila o gibanju na Hrvatskem. Ravno tako je cesarjev minister Lobkovic iz Karlovca in Zagreba dosti izvedel. Isto tako so Turopoljci, ti slivarski hrvatski „plemenitaši“, biteli cesarju svojo zvestobo poročati. Škof zagrebški, Martin Boronič je sam šel na Dunaj.

Cesarjeva vlada, tako za Zrinjskega prežgodaj podučena, mogla je z močjo delati začetni. Prosila je več državnih knezov za pomoč in jo dobila. Po ogerski dvorski kancelariji je Hrvatom poročila, da nij Zrinjski več ban, in da ga ima „in iuridicis“ namestovati zagrebški škof, „in militaribus“ pa grof Nikolaj Erdedj.

Feldobristvahtmajster baron Spankau pak je dobil od cesarja povelje nemudoma v Gradec iti in tam na čelo onih regimentov stopiti, ki so se ta čas zbrali, ter pomnožiti to svojo vojsko kolikor mogoče in udariti na Zrinjskega, predno utegne ta svojo vojsko urediti.

Tako se je zgodilo a ne brez nekoliko cesarske nepoštenosti. Poročilo se je namreč, da hoče vlada poslušati svete zagrebškega škofa in se z Zrinjskim pogoditi. Vsled tega je bil zadnji hip Zrinjski, videč, da je Tatenbah zaprt in da on sam nema upanja o velikem vspehu, poslal na Dunaj necega patra Forstala s svojim sinom. Temu patru je

lilno reformo napravi postavno veljavno, potem je federalizem popolnoma pobit.“ Mi priznavamo, da je za ustavoverce in njihovo ministerstvo volilna reforma vprašanje bitja, pa če prav pridobi postavno veljavo ta načrt, zaradi tega federalizem še ne bo pogubljen. Večina narodov mora vendar končno tudi v zboru spneti se do večine. Direktno volitve se lahko obračajo proti onim, ki tako silno po njih hrepene.

Ali bodo **Dalmatinci** s poljsko delegacijo vred izstopili iz državnega zbora, nij znano, pa malo verjetno, da bi pop Danilo hotel hrbet pokazati dunajskemu mestu, kjer se prijetneje živi, nego na dalmatinskih kamnatih tleh in kjer mu miga škofova mitra, ako se obnaša, kakor se spodobi pridnemu otročiču. (Glej telegram.)

Pravda **Skrejšovskega** v Pragi je v prvi vrsti političen čin vlade proti pogumnemu češkemu voditelju. Dr. Klauudy, njegov zagovornik, sprejel je od neznanne mu osebe mnogo prepisov telegramov, kateri so bili v tej pravdi iz ministerstva na državnega pravdnika v Pragi poslani. Klauudy zdaj še neče teh telegramov, ki bi naše ministerstvo strašno kompromitirali, naznanjati, ker se zanaša na poštenost sodnikov, da bodo Skrejšovskega za nekrivega spoznali. Razprava je končana po izvrstnem govoru Skrejšovskega in se bode sodba v soboto razglasila.

Vnanje države.

Vsi **francoski** listi v Parizu grajajo Thiersa, trdijo, da je vsled Dufaurejevega govora političen položaj še bolj nejasen, nego je bil do sedaj. Gambettov organ „Republique Française“ celo pravi, da je Dufaure več govoril, nego bi imel, ter zahteva od Thiersa, da naj sam pove svoje misli o navstetih odseka trideseterih. Drugi grajajo Dufaureja, ker je izrekel v svojem govoru strah, da bodo po odhodu Prusov nastali nemiri, ter zagotavljajo, da bodo gotovo vsi Francozi veseli, kadar odidejo.

Narodna skupščina je v seji 3. marca začela razpravljati postavne načrte odseka trideseterih. Le Royer, levičnjak, graja uvod, ter odreka skupščini ustavodajno oblast. Več govornikov leve in levega središča zahteva, da naj se vlada izreče o svojih namerah. Thiers izreče na to, da vlada nema nobenega uzroka za molčanje, zato bode sam v prihodnji seji govoril.

Thiers se je pogovarjal s poslancem pruskim grofom Arnim. Pogajanje zaradi odhoda Prusov dobro napreduje. Vsakako pa hočejo poslednji obdržati trdnjavo Belfort, dokler ne bode izplačan zadnji frank pete milijarde.

Radikali pariškega mestnega odbora so z mnogimi pariškimi mestnjani vred poslali španjski vladi adresu, v kateri voščijo

Španjcem srečo, ker so proglasili republiko. Podpisani so protestirali ravno tako proti bedasti vojski leta 1870, kakor proti sramotnim pogojem miru leta 1871. „Še le onda, kadar bodo popolnem plačani sramotni dolgovi, katere nam je zapustila kleta vlada Napoleonova, bode francoska republika zamogla prinesiti svoji španjski sestri pozdrav, ki bode vreden obeh narodov. Vendar pa srčnost! Ne pozabite pa, da nij zadosti, če ima država le ime republike.“

Na **Španjskem** so se v očigled nevarnostij, katere žugajo republiko, zedinile vse različne stranke. Bivši kralj Amadeo, ki je zopet sprejel ime vojvode Aosta, se je 3. marca s svojo rodovino odpeljal na italijanski fregati „Roma“ iz Lisabone zopet v domovino nazaj.

Na **vshodu** se politično obnebje čezdalje bolj oblači. Turki, ne le da zatirajo Bulgare, ter jim ne dovolijo lastnega patrijarha, razsajajo tudi v Bosni čezdalje huje. Tako so onidan napali oboroženi Turki neko srbsko vas, ter so vse prebivalce ujeli ter vlekli v Serajevo. Tu so jih izročili turški sodniji. Drugi dan je bilo nekaj ujetnikov izpuščenih, enega Srba pa so mučili in štiri obglavili. Srbi so na to terjali, da jih puste na morišče, in so povabili k temu tudi avstrijskega konzula. To pa je Turke tako razkačilo, da so podrli Srbom 38 hiš, ter 32 ljudi utopili v Drini. Vse te sovražnosti in še mnogo drugega kaže na to, da se je Angležem pospešilo, nadražiti Turke proti Rusiji in Slovanom. Angleži, ki se Rusov v Aziji boje, zato bi jim radi napravili zadrege v Evropi. Ker je Angleška sama nezmožna proti Rusiji, porabila bi rada po svoji stari navadi druge za to. Morebiti da iz tega skoraj napoči zarija svobode tudi za Slovane na Turškem. Sploh je že davno sramota za vso evropsko diplomacijo, da še kedo podpira to divjo azijsko druhal.

Ruske „Birževija Vedomosti“ pretresujejo v posebnem članku nemšk spis, ki se baba, da je zadnja nemška vojska vsem narodom v Evropi koristila in končajo svoj članek s sledečim: „Med ljudstvi, ki so osrečena po teh nemških zmagah se zastoj oziramo — po avstrijskih Slovanih. Le-te zatirajo Nemci in Magjari, izmed kojih se prvi baš pripravljajo s pomočjo nove volilne reforme slovanskim deželom vse pravice vzeti.“

„Birževija Vedomosti“ govore o vojski proti **Kivi** in ne dvomijo, da bode ta ekspedicija imela srešnje konec. Drugo pak je, če bodo mogli Kivanci plačati stroške vojske? Ker tega najbrž ne bodo mogli, svetujejo „Birž. Ved.“, naj se bode Kivancem naložilo, strugo reke Amu-Darja očistiti in za trgovske plovitve pripravne storiti.

Več dni so namreč visoki gospodje meniha, prijatelja Zrinjskega varali in za nos vodili, da nij vedel pri čem je; da celo to so mu hoteli v glavo ubiti, da je Tatenbah samo zavoljo svojega razsajanja v pijanstvu zaprt bil. To je trpelo tako dolgo, dokler nij med tem general Spankau svojo vojsko organiziral in se Herberstajn iz Karlovca proti Frankopanu vzdignil.

Tako so stvar zavlekli do 15. aprila. Zrinjski je mislil, in pater mu je moral to poročati, da so njegovi pogoji sprejeti. A 15. aprila iz Dunaja pošljejo patra z naročilom, naj Zrinjski izroči gradove Čakavec, Legrad, Bakar, Kostariba in Bukarica. Ali v tem hipu so vedeli, da je Zrinjskega osoda že določena.

Spankau je bil namreč Zrinjskega in Frankopana v Čakavci, kjer sta bila skup, iznenada prijel. Ker je imel Zrinjski v Čakavci samo 2000 mož, Spankau pa čez 6000 dobro oboroženih in izurjenih vojakov, bila je bramba težka. (Dalje prih.)

Na **Pruskem** vedno bolj raste razdraženje proti Wagenerju in njegovim podpirateljem. Preiskovalna komisija zoper njega zboruje brez Laskerja, ki je precej nevarno bolan. Proti Wagenerju pa se še zmirom nij storilo ničesar, v službi je še zmirom, in vedno bolj se kljubu vsem demontiranjem utrjuje misel, da ga podpira Bismark sam. Zato bode najbrže zdrav pete unesel. Vsled tega so vsi na Pruskem, ki še pošteno mislijo, zelo razžaljeni. Kaj pomagajo vse postave proti švindelnu s koncesijami, piše „Ham. Corr.“ ako se pa tistim ničesar ne zgodi, kateri se jih udeležujejo. Tako se godi v obljubljeni deželi.

V **angleškem** parlamentu je zahteval poslanec Plimfoll preiskovalno komisijo zoper neke trgovce, ki so nakladali več blaga na ladije, nego bi se zaradi varnosti smelo. Vlada dovoljuje preiskavo. Minister Enfield pravi, da je vlada naročila angleškemu poslancu v Madridu, da še dalje občuje s španjsko vlado.

Dopisi.

Iz Podčetrka na Štajerskem 3. marca [Izv. dop.] (Narodno gibanje. Rudokopi. Železnica.) Iz našega kraja poročati o narodnem gibanju je žalostna stvar. Prosto ljudstvo brez voditeljev in izgledov tava po temi in nikogar nij, da bi ga vzbujal in podučeval. Kozjanski okraj med gorami ležec, z vnanjim svetom le malo zvezan, zaostajal je tudi v narodnem in sploh v duševnem oziru. Duhovniki se veliko ne brigajo, da bi ljudstvo zdramili, pa se tudi ne smejo dosti gibati, ker jim vlada in vladika prepoveda. Učiteljevo stanje je isto tako ali še hujše; uradniki so pa tako vsi proti Slovanstvu. Ni enega spisa iz c. kr. uradov ne vidiš slovenskega, vse je pisano v „zveličalni“ nemščini; ubogi kmetič pa si mora tolmača iskati, da mu pove, kar zapovedujoča gospoda od njega zahteva. Sploh pa se vedejo nekateri uradniki prav hudo proti zatiranemu kmetu, da skoraj nij moči obstati. O tem hočem drugokrat kaj več povedati. (Prosimo. Ur.) — Na bližnji Rudenci in na hribovjih okolo Olimija iščejo marljivo na rudoslode in so že na več krajih mnogo premoga, železne in druge rude našli. Železna ruda se zdaj že kopa, ali se mora predaleč na Fužine na čiščenje voziti, tako da draga vožnina ves dobiček požira. Tudi nova steklarnica se v Olimiji zida. V bližnji Tinski gori in pod sy. Urbanom so pa že stare premogove jame. — Vsa ta podvzvetja bi se lepo razcvela, ko bi se res zidala železnica od sv. Jurja preko Šmarja in Podčetrka do Brežic. Boljši in hitrejši promet bi povzdignil vso trgovino našega okraja; zlasti bi bila največjega haska za naše vinorejce v bučkih in virštanskih gorica, kjer izvrstno dobro in močno vino raste, katero bi se potem lažje in dražje prodavalo. Zato tudi naši kmetje vedno poprašujejo po novi železnici, pa dosedaj še tračirana nij in smo od nje samo po časnikih brali. Lanski deželni zbor je sicer lani na predlog dr. Vošnjak-a sklenil, tudi to našo črto ministerstvu priporočati, kar nas je veselilo, a priprav pa še nobenih ne vidimo.

Iz Gradca 26. febr. [Izv. dop.*] Dne 22. januarja je bil sklican zbor tukajšnjih višješolcev, da ustanovijo vseslovansko akademično društvo. „Vendija“ je dobila poseben poziv, radi česa se je sklicala 21. jan. izredna seja, v kateri smo se Vendijanci posvetovali, kako imamo postopati v

Zrinjski dal polnomočje sklepati in skleniti zanj pogodbo in mir s cesarjem. Pogoji, s katerimi se je hotel Zrinjski udati, so bili med drugimi: domačini v Hrvatski naj morejo postati brez pristranosti generali, obristi in kapitani; grofu Zrinjskemu naj se da za zmirom generalat Varaždin, grofovina Gisin in Kočevje, Reka in Trsat, splošna amnestija naj se dovoli; cesar plača 40.000 gld. dolga Zrinjskega; v Kapronci mora biti podkapitan kak Kranjec, tak mož, ki mu more on zaupati; ako mogoče, se začne ofenzivna vojska; on (Zrinjski) ne terja prvega poveljništva vojske, a terja takega poveljnika, ki nij sovražnik hrvatskega naroda. Gotovo ti pogoji delajo Zrinjskemu čast, a so tudi dokaz, da je mož, ki jih je cesarju diktirati mogel, tudi potem še mnogo poguma imel, ko je bil Tatenbah zaprt.

A baš ob tistem času, ko so se cesarjevi svetovalci s slom Zrinjijevim dogovarjali in pogajali, so za hrbtom delali z dejanskimi pripravami proti Zrinjskemu.

novem položaji, v katerega „Vendija“ nasproti akademičnemu društvu pride. To vprašanje rešiti je bilo jako težavno. Enega mnenja pa so bili vsi društvenici v tem obziru, da je treba z novim društvom, — katero bo prilično istimi načeli ustanovljeno, — uzajemno delovati, a da je treba tudi „Vendijo“ ohraniti. Za prvi razlog govorila je slavjanska uzajemnost, katero ima ona v svojem programu, za drugi pa razne okolnosti, katere na žalost in dijaštvu na kvar prevladajo. Videla je „Vendija“ društva na vseučilišči v slogi in navdušenosti nastajati, a v neslogi propadati. Ne bi li bilo nespametno, da bi se „Vendija“, katera že četrto leto marljivo deluje, pri tacih okoliščinah razdrla radi snujočega društva, o katerem se še ne vé, bode-li se obranilo, bo-li napredovalo?

Vendija se pa mora obraniti že zaradi neslovanskih nasprotnikov na tehnicah, s katerimi se mora mnogokrat boriti.

Gledé na te razloge, skleneno je bilo pri zboru 22. jan., predlog v imenu „Vendije“ staviti, s katerim bi se bile vse zavire odstranile — a ta predlog je pri zboru propal in začasni odbor se je imel z „Vendijo“ na novo razgovarjati. — 9. t. m. smo dobili od dvojice odbora, namreč od gg. Hubata in Danila list, v katerem nas pozivljeta, naj stavimo pogoje, pod katerimi bi se hotelo društvo tehnike „Vendija“ preustrojiti v akademično. Ob enem sta naznanila, da skličeta drugi občni zbor 14. t. m. Zaradi tega je imela „Vendija“ drugo izredno sejo 12. t. m., v kateri je bilo skleneno, da se „Vendija“ hoče preustrojiti v akademično društvo s sledečimi pogoji:

1. Društveno ime „Vendija“ imelo bi se protegnuti in na akademično društvo. 2. Odbor društveni imel bi sestojati iz polovine vseučiliščnih slušateljev in polovine tehnikov. Predsednik, kateri bi se imel voliti vsakega pol leta, imel bi biti izmenice slušatelj vseučilišča, odnosno slušatelj tehnike. Ako je predsednik vseučiliščan, imel bi biti podpredsednik tehnik — in obratno. — 3. Sedanja imovina društva „Vendije“ (knjižnica) imela bi v slučaju razpada pripasti sličnemu društvu na tehnicah, katero bi se imelo v teku pol leta ustanoviti. Imovina pak, katera bi se vzajemno stekla, imela bi se razmerno razdeliti med to društvo na tehnicah in med društvom na vseučilišči, katero bi se tudi za pol leta ustanoviti imelo. — Ako li se na jednem od tih zavodov društvo v označenem času ne ustanovi, ima njegov del pripasti društvu na drugem zavodu. — Zadnji društveni zbor imel bi nadalje skleniti, kaj ima biti z društveno imovino, ako ne bi se na ni-jednem od obeh zavodov v označenem času slično društvo ustanovilo. — 4. Te pogodbe kakor i cela pravila smeje bi se samo v onem slučaju preustrojiti, kadar bi to za shodno našla večina vseučiliščanov in večina tehnikov.

Torej „Vendija“ se nij hotela sklopiti z novim društvom (katerega še nij bilo) kakor oni dopis pravi, nego ona se je hotela preustrojiti v akademično društvo.

Da je stavila „Vendija“ take pogoje, imela je važne razloge:

1. Na imenu nij mnogo ležeče, je li to ali uno. Zakaj bi se torej društvu ime ne pustilo, katerega ima od svojega rojstva.

Ako tehniki odprejo svojo s vsemi silami sezidano hišo tudi slušateljem vseučilišča, je naravno, da se nečejo pustiti v njej nadvladati, kar bi se precej zgodilo, ko bi bili slušatelji vseučilišča v večini. Izkustva imamo v tem obziru iz družih slovanskih akademičnih društev in zborov. Pri vsem tem pa smo stavili za obe stranki enake pogoje. Bi li to bil sankcioniran razpor, ali uzajemnost in sprava? 3. 4. in 5. točka so po prejšnem razjasnene.

Sicer pa je omeniti, da so pravila društva „Sloge“ enaka pravilam društva „Vendije“, le z nevažnimi dostavki ali izpustki, katere je sklenil občni zbor. Iz redne seje društva „Vendije“ 21. februara 1873.

Radivoj Poznik, predsednik.

Domače stvari.

— (Ljubljanska stavbena banka „Baubank“) je — komaj spočeta — od vlade že koncesijonirana, že zadnjo nedeljo. Kakor to hitrost popolnem v redu nahajamo, isto tako moramo še enkrat povedati, da slovenska občna banka še zdaj nij koncesijonirana, po toliko mesecih. Vse, kar bi naš materijalen in duševen napredek pospešilo, na ta način vlada zavira, namestu da bi že iz zdravih državnih obzirov podpirala nas.

— (Volitve v trgovinsko zbornico kranjsko in nemškutarji.) „Tagblatt“ prinaša „razloge“, iz katerih nemškutarska stranka pravi, da se ne bode udeležila volitev v trgovinsko zbornico. Za denes nam prostora manjka, da bi o tem več govorili, torej odložimo to stvar za prihodnjic.

— (Dvaindvajseta predstava dramatičnega društva) v deželnem gledališči bode v pondeljek 10. marca. Predstavljala se bode prvokrat drama v 5 dejanjih „Marie-Jeanne“, francoski spisala Dennery in Mallian, poslovenil Davorslav H. Drama, ki je znana kot dobro delo, je tudi dobro poslovenjena in bode gotovo postala repertoorna igra slovenskega gledališča. Prihodnje predstave bodo v nedeljo 16. marca in v torek (praznik) 25. marca.

— (Blaznikovo tiskarnico) so baje kupili gg. Sovan, dr. Costa, dr. Bleiweis, dr. Poklukar in dr.

— (Pomlad.) Z mesecem marcem so nastopili topli in jasni pomladanski dnevi. Sneg po ravninah je po večjem že skopnel in mogoče bode z delom na poljih začeti. Pomladanske cvetice se prikazujejo in po zvezdi in Latermanskem drevoredu se šeta naš krasni spol.

— (Defraudacije.) Dozdaj še nij na tanko znano, koliko sta defraudirala Pajer in Gajdič, ker skontriranje kas še nij vršeno. Pri c. k. davkarji in sicer na depozitah primanjkuje črez 50.000 gld. Gajdič pa je v mestni blagajnici pustil listek, na katerem je zapisal, da 5800 gld. ne more pokrivati.

— (Koncert) Piše nam ljubljansk strokovnjak v glasbi: Obče slavljena virtuoziinja na glasoviru, gospa Sofija Menter-Popper bode 8. t. m. v Ljubljani s svojim soprugom, slavnoznanem čelistu g. Popper-om koncertirala. Mlada umetnica se je rodila v Monakovem 29. julija leta 1848. Že ko je bila 4letno dete, se je pri njej pokazala nenavadna naravna nadarjenost za muziko s tem, da je brez navoda igrala melodije, katere je slišala od svojih starejših sester. — Njena

vestna, otročji talent varujoča mati skrbela je za redni pouk. Učila se je deklica najprej pri Leppert-u, morala je pa zaradi dolge bolezni njenega očeta od 7. do 8. leta nauk prenehati. Po očetovi smrti l. 1857 učila se je 9letna Sofija Menter pri profesorji Leonhard-u na monakovem konservatorji. Ko je dosegla 13. leto, stopila je iz konservatorja in se dalje učila pri Friedrich Niest-u. Dozrela virtuoziinja podvzela je v svojem 15. letu svoje prvo umetniško potovanje v Stuttgart in v Švico, kjer je povsod z veliko pohvalo igrala. Leta 1867 si je v Lipskem v večjih koncertih popolno simpatijo poslušalcev pridobila, potem pa je v Berlinu in v Beči z vedno rastočim entuzijazmom koncertirala. Do sedaj se je producirala skoro v vseh večjih mestih in povsod si je pridobivala veliko slavo. — Lansko leto se je poročila s slavnoznanim čelistom, gospodom Popper-om, kateri je soloigralec pri orkestru c. kr. dvornega gledališča v Beči. Popper nam je že znan od koncerta, katerega je dala tukaj družba Ullman-Paki, nij nam tedaj treba še dalje govoriti o njegovej umetnosti. — Prijateljem klasične muzike bode tedajredka prilika dana, 8. t. m. umetnike prve vrste slišati, naj tedaj ne zamudé ta koncert, ki bode edini svoje vrste.

— (Iz seje deželnega odbora kranjskega.) Tri izpraznjene dijaške štipendije Schellenburgove po 49 gld. 94 kr. so bile podeljene 2 učencema ljubljanske in 1 učencu kranjske gimnazije iz ustanovnikove rodbine. — Na dotični dopis ljubljanskega magistrata je deželni odbor sklenil, mu odgovoriti, da se kozavi in kolerni bolniki mestni v deželno bolnišnico sprejemajo le toliko časa, dokler ti bolezni ne postanete epidemični, potem pa naj ljubljanski magistrat sam skrbi za posebno bolnišnico za ljubljanske kozave in kolerne bolnike, ker v deželni bolnišnici za nje ni ločenega prostora, dokler od vlade ne pride dovoljenje za porabo praznih prostorov v posilni delalnici za začasno preselitev mirnih norcev iz norišnice podružnice na Poljanah; pri tej priliki se c. k. deželni vladi iznova naznani potreba, da se reši sklep deželnega zbora. — Moravski občini v trebanjskem okraji se je dovolilo poberanje takse za podelitev občanstva in za nove stavbe. — Prošnja kranjskih mesarjev za odpravo mesne tarife se nij vslušala, ker je zoperpostavna. — Od c. kr. deželne vlade je dobil deželni odbor sporočilo, da je presvitli cesar 60tim zaradi hudodelstva ustaje obsojenim Bohinjcem z najvišim sklepom od 20. svečana pregledal polovico kazni.

(„Nov.“)

Razne vesti.

* (Nadvojvodinja Gisela.) Poroka nadvojvodinje bode 20. aprila na Dunaji. Mesto Dunaj napravi 17. aprila veliko slavnost na čast nadvojvodinji, 18. bode teatre paré v dvornem gledališči, 19. pa dvorni koncert v redutni dvorani. 21. aprila zapustita mlada zaročena Dunaj in se podata v Napole.

* (Dr. Russell.) znani korespondent Times-ey, kateri je poročal temu časniku iz vseh vojn novejšega časa, bodi tudi rusko ekspedicio v Kivo spremljal. Grof Šuvalov sam ga je k temu povabil.

* (Strašen umor.) Blizo Kijeva je porodila uboga žena na cesti otroka. Grajščak, kateri o tem poizve, da ženo v grad pripeljati in ker je tudi gospa v istem času porodila, hoče to ženo obdržati za dojko. Ona

je pripravna in dobi 10 rubljev, da svojega lastnega otroka odda v rejo. Žena res gre v Katov, na potu pa jo dojde noč in jo prisili prenočevati v neki kmetijski bajti. Tam pripoveduje, da ima 10 rubljev soboj. Kmeta zgrabi pohlep po tem denarji in on sklence ženo umoriti. Gre na dvorišče in tam skoplje jamo. Kmetica vsega nevedoča prepusti ženi svojo posteljo, sama pa se vleže na tla. Kmet pride gledat v hišo in ko vidi, kje tujka spi, se zopet vrne na dvorišče. V tem pa žena ostane in gre k peči, na katero je bila polegla otroka ter se sama vleže na peč, kmetica pa v posteljo. Zdaj pride tiho kmet, stopi v temi k postelji in naglo prereže vrat ženi, misle, da tujka v postelji leži. Truplo potem zgrabi in vleče na dvorišče, da bi ga zakopal. Na kričanje tujke pa pribite sosedje in umorilec vidi, da je svoji lastni ženi vrat bil prerezal; od groze ostrmi in se mirno da zvezati ter k sodnji odpeljati.

Izvirni telegrami

„Slovenskemu Narodu“.

Iz Dunaja 6. marca. Denes je v državnem zboru bilo obravnavanje načrta volilne reforme. Bertagnolli izreka pismeno, da se ne bode udeležil. Groholski ustno izpoveduje v imenu Poljakov, da se ne udeleže. Černe se sklada s Poljaki. Dalmatinci ostanejo. Ustavski potem sprejmo volilno reformo „en bloc“.

Iz Dunaja 6. marca (Od drugega poročevalca.) Volilna reforma je bila denes v zbornico prinesena. Groholski izjavlja, da jo smatrajo Poljaki kot prelomljenje ustave. Na to zapuste Poljaki zbornico. Černe gre ž njimi. Fedrigotti pravi, da bo proti glasoval, ali ostane v zbornici. Dalmatinci glasujejo za volilno reformo! Generalne debate nij bilo nobene.

Narodno-gospodarske stvari.

Še enkrat o Petiotiziranji.

Štirinajst dni pred lanskim branjem sem priobčil v „Slov. Narodu“ kratek sestanek o Petiotiziranji. Kazalo je lani, da bode malo, pa izvrstnega vina, ki bode tedaj imelo visoko ceno. V takih okolščinah je treba misliti, kako si pijačo pripraviti za delavce, ki pri vinogradnih delih zahtevajo vino. Ako nij družega, se jim mora dati domači pridelek, ki bi se sicer lahko drago prodal. Navsvetoval sem toraj kolikor mogoče priprosti način, po kojem je mogoče, pripravljati dosti dobro pijačo za domačo rabo. Poudarjal sem ta svoj namen na večjih straneh in le bolj mimogredoč omenil, da se po Petiotiziranji dadó tudi izvrstna vina delati.

Štirinajst dni po branji, ko je vsak vinorejec že davno shranil v kleti, kar je pridelal pravega in petiotiziranega mošta, začel je „Slov. Gosp.“ donášati članke, katerih os je bila obrnjena proti onemu kratkemu sestavku v „Slov. Narodu“ ter jih je nadaljeval skozi 4 mesece do konca februarja.

Zdi se mi potrebno, da par besedi odgovorjam in še enkrat kratko poudarjam svoje stališče.

Tujci.

5. marca.

Europa: Lizinger iz Belaka. — Ross iz Kranja. Pri **Elefantu:** Braumizer iz Klare. — Valenčić iz Narina. — Ankerst iz Krškega. — Marija Novak iz Celja. — Smolej iz Radeč. — Ward iz Ljubna. — Morré iz Celovca. — b. Rotschütz iz Hudca. Pri **Maliću:** Braune iz Kočevja. Pri **Maliću:** Majer iz Monakovega. — Ladwer iz Gradca. — Beuz iz Laškega.

Kako se vina na Francoskem, zlasti črnine bordôške in burgundske petiotizirajo, je tudi meni dobro znano. Pa meni nij šlo za to, bolj omikanim večjim vinogradnikom podajati obsiren poduk, kako si naj za prodajo pripravljajo dobrih petiotiziranih vin. Pred očmi sem imel manjšega, samo kmetškega vinorejca, kateremu sem hotel ponujati priliko, da si po najpriprostejšem načinu pripravlja pijačo za svoje delavce, svoje pridelano dobro vino pa lahko vse proda. To je bil moj namen in tega sem tudi dosegel. Ne samo jaz, ampak, kolikor mi je znano, tudi mnogi drugi vinorejci so si pripravljali tako petiotizirano vino, katero bode sedaj ob kopi prav dobro služilo za kopače in ne stane višje, nego 4 gold. avstr. vedro v tem, ko se pravo vino po 10 do 12 goldinarjev lahko proda.

Pri vsem, kar počenjamo, imejmo manj teorijo, nego prakso pred očmi in se pred vsem poprašajmo, kaj nameravamo s svojimi sveti. Ako pridemo prostemu ljudstvu na enkrat z obsirno teorijo in še težavnejšo prakso, se bode težko kdo hotel spuščati v take deloma dragocene skušnje. Zato je treba začeti po malem in tako privaditi ljudstvo, da v prihodnjem slučaju rado stopi na višjo stopinjo.

Dajmo, pa stopimo s „Slov. Gosp.“ pred kmetškega vinorejca ter mu recimo: Da si napraviš vino po Petiotu, moraš

1. ločiti jagode od pecljev. Še gospodškega vinogradnika k temu težko pripraviš, ne še le kmeta.

2. Tropin prav nič ne smeš prešati. V to se bode vinorejec še manj hotel udati, ker se bode bal, da sami zdrogovec brez sprešanega mošta bi dal mehko vino, katero bi se po leti vleklo; zlasti tam, kjer ne pusté mošt na tropinah vreti in to je po vsem Štajerskem. (Konec prih.)

Opomenica.

Eksekutivne dražbe 10. marca: Kusterjevo pos. 2575 gl., v Kranji. — Lovšajev, v Kamniku. Galumovo, v Rogateci. — Zabukošekovo, v Šmarji na Staj.

Listaica uredništva. G. X. v M. O tej stvari za zdaj načelno nečemo več govoriti, ker bi več škodovali, nego koristili narodnemu interesu. G. P. v G. Omenjeni spis za zdaj še ne pride. Gospa Mic. E. v G. Potolazite in ne hudujte se, ker resnično Vam povem, predno bo solnce sedemkrat zahajalo, bo nehal biti.

Dunajska borsa 6. marca.

(Izvirno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71	gl.	95	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	„	60	„
1860 drž. posojilo	105	„	—	„
Akcije narodne banke	978	„	—	„
Kreditne akcije	338	„	75	„
London	109	„	—	„
Napol.	8	„	70	„
G. k. cekini	—	„	—	„
Srebro	107	„	50	„

Pri

Janez Giontini-ju

knjigotržcu v Ljubljani se dobiva:

Sveti Jožef, naš najboljši varh in pomočnik v sedanjih slabih časih.

Poleg nemškega. (S podobo sv. Jožefa.)
Cena 24 kr. vezane. (66—2)

Tudi so novi in preigrani **glasoviri**, potem nove **citre** na prodaj ali na posojilo.

Ravno tam se vzame en **pomagáč** (**Comis**) in **učenec**, obadva iz dežele.

Do sedaj nepreseženo!

Ces. in kralj.

izključ. privileg.

pravo

očiščeno

olja iz ribje masti

od

Viljema Maager-ja na Dunaji.

Od prvih medicinskih avtoritet preiskano, priporočeno in zapisano kot najčistejše, najboljše, najnaravnejše in priznato nauspešniše zdravilo za **bolezni v prsih in plučah**, za škrofule, lišaj, gnojne bolečine, izpustke na koži, otekle bezgalke, slabotnost itd. se dobi pravo — **steklenica à 1 gld.** — ali v moji fabriški zalogi: **Dunaj, Bäckerstrasse Nr. 12**, ali v najbolj renomiranih lekarnah in specerijskih štacunah monarhije, tako med drugimi pri teh-le firmah: **Maribor:** J. D. Bankalarijeva vdova, A. W. König, lekar; **Gradec:** Ertl & Krepesch, D. Sigmund, M. Seiner, F. X. Seeger, trgovci, V. Grablowitz, lekar; **Celje:** F. Janesch, trg.; **Judenburg:** J. Postl, trg.; **Celovec:** Dr. P. Hauser-jevi dediči, A. Beinitz, F. Erwein, lek.; **Ljubljana:** Eggenbergerjeva vdova, Ot. Schenk, lek. P. Lassnik, M. Golob, trg.; **Ptuj:** G. Karagyena, A. E. Reithammer. (199—10)

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Kilišch**, Berlin, Luisenstrasse 45. (255—24)

Pričujoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.